

Osvrti na publikacije

U proteklom razdoblju publiciran je veći broj radova koji obrađuju speleološku problematiku ili se u njima spominju pojedini speleološki objekti i događaji. Njihov sažeti prikaz izrađen je sukladno našoj informiranosti, dobroj volji autora narednih redaka, te raspoloživom prostoru, a sve u želji da na jednom mjestu saberemo bar osnovne informacije o takvim člancima. Za časopise i druge publikacije u kojima se speleologija javlja samo kao jedna od tema, načinjen je pregled autora i naslova radova, dok su publikacije s isključivo speleološkom tematikom malo opširnije obrađene. Prikaz stranih publikacija usmjeren je prema evidentiranju radova naših autora ili na članke koji obrađuju speleološke objekte na području Hrvatske. Bez obzira na teškoće u prikupljanju potrebnih informacija i stalno traganje za autorima prikaza, te svjesni činjenice da ovakvo štivo nije osobito zanimljivo dijelu speleološke populacije, držimo da su ova nastojanja ipak korisna, a prvenstveno onima koji i sami objavljuju radove ili uporno istražuju naše krško podzemlje.

Urednik

Domaće publikacije

Hrvatski planinar, 1998. godina, Hrvatski planinarski savez

Anonimus: Zlatna pravila sigurnosti na planinarskim školama, br.1, str.8-9

I.T.Marinov: 70 godina Speleološkog odsjeka HPD "Mosor" Split, br.1, str.22-23

Dinko Novosel: 40 godina Speleološkog odsjeka HPD "Dubovac", br.1, str.23

I.S: Poticaj za zaštitu i uređenje Modrića špilje, br.1, str.25

Vlado Božić: Speleobilten br.1, br.2, str.51

Vlado Božić: Speleo'zin, br.7, br.2, str.51

Vlado Božić: Debilten, br.2, str.51

Vlado Božić: Instruktorski seminar i novi speleološki instruktori, br.2, str.51-52

Vlado Božić: Novi speleolozi, br.2, str.52

Vlado Božić: Božićni koncert u špilji Veternici, br.2, str.52

Nela Bosner: Spašavanje iz Donje Cerovačke špilje, br.2, str.52

Anonimus: Nalaz nove emdemske pijavice u Lukinjoj jami, br.2, str.57

Toni Brozić: Modrića špilja - najveća na našoj obali, (sa 2 fotografije Vlade Božića)br.3, str.75-76

Ante Juras: U Vodicama osnovano PD "Klen" (i Speleološka sekcija), br.3, str.91-92

Anonimus (I.S.): Inicijativa za zaštitu i valorizaciju špilje Hajdove hiže, br.4, str.123

Željko Poljak: Hrvatski planinarski časopisi, br.5, str.132-134

Srećko Božičević: Po špilji "Vražić" kod Barilovića nekad i sad, br.5, str.149-151

Vlado Božić: Hrvatski speleološki dubinski rekordi (I.dio, do Drugog svjetskog rata), br.5, str.152-155

Vlado Božić: Hrvatski speleološki dubinski rekordi (II. dio, poslije Drugog svjetskog rata), br.6, str.178-183

I.T.Marinov: 70. obljetnica SO HPD "Mosor", br.6, str.187

I.T.Marinov: SO HPD "Mosor" u 1997. godini, br.6, str.187

Željko Poljak: Cerovačke špilje opet otvorene, br.6, str.187

Rajna Gladović: Biospeleološki seminar u Rupićima, br.6, str.187

Marko Lučev: 10 godina SO HPD "Kamenar" iz Šibenika, br.6, str.187

Vlado Božić: Još o prošlogodišnjoj nesreći u Ledenoj jami na Velebitu, br.7-8, str.222-225

I.S: Špilja Biserujka na otoku Krku, br.7-8, str.231

I.T.Marinov: Koordinacija dalmatinskih planinarskih organizacija, br.7-8, str.233

Teo Barišić: Speleološke aktivnosti u SJP PU Šibensko-Kninske, br.7-8, str.233-235

Vlado Božić: Naši speleološki rekordi, br.7-8, str.235

I.T.Marinov: 18. splitska speleološka škola, br.7-8, str.235

Karlo Franceško: Planinarstvo na otoku Mljetu, br.9, str.241-244

Ignac Munjko: 15 godina nakon označavanja PP "Vis", br.9, str.262-264

Marija Antolos: 10 godina speleologije u Šibeniku, br.9, str.265

Miljenko Pavešić: Crtice s Kleka, br.10, str.294-295

I.S: Špilja Šipun bit će uskoro otvorena za javnost, br.10, str.300

Darko Bakšić: Slovačka jama - devetnaesta na svijetu, br.11-12, str.312-314

Vlado Božić: Stanje okoliša u Republici Hrvatskoj, br.11-12, str.338-339

Mladen Kuka: Karlovačke pučke šetnje, br.11-12, str.347

Ivo Puharić: "Ekstrem" u punom zaletu, br.11-12, str.248

Hrvatski planinar, 1999. godina, Hrvatski planinarski savez

- Anonimus: Hrvatski planinarski savez u 1998. Godini - Komisija za speleologiju, br.1, str.4
- Tomislav Baričević: Gdje nema suše ni mirisa nema (o Ozrenu Lukiću), br.1, str.11
- Juraj Posarić: Uređene špilje Hrvatske - stradalnice rata, br.1, str.18-20
- I.S.: Dani hrvatske geološke baštine 1998, br.1, str.25
- I.S.: Bogatstvo podzemne faune, br.1, str.25
- I.S.: Istraživanja u špiljama NP Krka, br.1, str.26
- I.S.: Zaštita Biserujke i jame Čampari, br.1, str.26
- Vlado Božić: Velebiten br.27, br.1, str.26
- Vlado Božić: Speleo'zin br.8/9, br.1, str.27
- Vlado Božić: Velebiten br.29, br.2, str.84
- Vlado Božić: Hades br.1, br.3, str.84
- Goran Vukić: Prva kaštelanska speleološka škola, br.4, str.121
- Vlado Božić: Speleo'zin br.10, br.4, str.121
- Vlado Božić: Sustav Đula-Medvedica opet na dnevnom redu, br.4, str.121
- UO HPD "Sv.Mihovil": In memoriam - Zlatibor Prgin, br.4, str.122-123
- Čedo Josipović: Na dodiru svjetla i tame - neki psihološki aspekti speleologije, br.6, str.175-178
- Vlado Božić: Velebiten br.30, br.6, str.185-186
- I.S.: Istraživanje špilje Škarin - Samograd, br.6, str.187
- Darko Novosel: Iz karlovačkog "Dubovca", br.6, str.190
- Ante Juras: Otvoreno vježbalište za alpiniste i speleologe iznad Šibenika, br.6, str.190-191
- I.T.Marinov: Speleološki odsjek HPD "Mosor" u 1998. godini, br.6, str.191
- Tomislav Jutrović: Dnevnicu su dokument prošlosti (o Vladimiru Horvatu), br.7/8, str.199-200
- Nikola Aleksić i Mišo Dlouhy: Mljet u riječi i slici (špilje), br.7/8, str.215-218
- Milan Majnarić: Još o "Zelenom viru", br.9, str.253
- I.Stošić: Tajne Viline pećine kod Dubrovnika, br.9, str.266
- Vlado Božić: Speleo'zin br.11, br. 9, str.268
- Goran Gabrić: Speleološki tečaj kod Šibenika, br.10, str.302
- Željko Poljak: Zablude geologa Ive Velića - Jesu li planinari doista nestručnjaci?, br.11/12, str.335-337
- Goran Gabrić: Sedamdeset godina špilje Vranjače, br.11/12, str.338-340
- I.T.Marinov: Komemoracija Umbertu Girometti, br.11/12, str.341
- Ž.Poljak: "Speleološki turizam u Hrvatskoj", br.11/12, str.344
- Ž.Poljak: Velebiten broj 30 i 31, br.11/12, str.344
- I.T.Marinov: 19. splitska speleološka škola, br.11/12, str.347

I.T.Marinov: Orijentacijsko natjecanje u podzemlju, br.11/12, str.347

Gordana Lišnić: Ponovno Speleološki odsjek u PK "Split", br.11/12, str.347

Željezničar, časopis Hrvatskih željeznica, Zagreb

- Josip Sakoman: Pohod Jazovki, kolovoz 1998.,str.67.
- Zorka Šafar-Gruden: Časopis "Speleolog", rujan 1999., str. 67.

Lički planinar, časopis HPD "Visočica", Gospić

- Tomislav Čanić, 1999: Privlačnost podzemnog svijeta, naš intervju - predstavljamo Vam Vladu Božića, god.VIII, br.6, str.4-5
- Vesna Jurković, 1999: Doživljaj Paklenice, god.VIII, br.6, str.15
- T.Čanić, 1999: Slovačka jama sedamnaesta na svijetu, god.VIII, br.7, str.28
- T.Čanić, 1999: Karlovčani istražili 50 jama Begovače, god.VIII, br.7, str.28
- A.L, 1999: Sladovačka jama, god.VIII, br.7, str.28

Ekološki glasnik, Donja Lomnica

- Željko Poljak: Planine hrvatskog otočja - Vis, God.VI, br.4, prosinac 1997, str.16-17
- Željko Poljak: Dinara i njeni susjedi, God.VI, br.5, siječanj 1998, str.6-19
- Željko Poljak: Planine Dalmacije - Mosor i Biševo, God.VI, br.6, velječa 1998, str.12-19
- Ante Pelivan: Rijeka Cetina i područje njezina sliva, God.VI, br.7, ožujak 1998, str.6-19
- A.H.P: Prikaz knjige - Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj, God.VI, br.9-10, svibanj-lipanj 1998, str.33-42
- Ante Pelivan: Odgovor na osvrt dr.Srećka Božičevića o knjizi "Vodič kroz prirodne ljepote u Hrvatskoj", God.VII, br.1/1999, str.27-29
- Ante Pelivan: Osvrt Ive Bralića na moju knjigu "Vodič kroz prirodne ljepote u Hrvatskoj", God.VII, br.1/1999, str.30
- Urednik: Na koji način spavaju šišmiši?, God.VII, br.2/1999, str.29
- Ante Pelivan: Neke prirodne karakteristike otoka Korčule - Speleološka istraživanja, God.VII, br.3/1999, str.51
- Tatjana Bakran-Petricioli i Donat Petricioli: Život u moru - Podvelebitske vrulje, God.VII, br.4/1999, str.17-23
- Gordan Lukač: Osvrt na knjigu: Pelivan A. "Vodič kroz prirodne ljepote u Hrvatskoj", God.VII, br.4/1999, str.29
- Urednik: Tako je o Gorskom kotaru pisao Dragutin Hirc (III), God.VII, br.4/1999, str.32-34

- Srećko Božičević: Pogrešan vodič za neupućene 2, God.VII, br.6/1999, str.30
- Ante Pelivan: Još jedna obmana dr. Srećka Božičevića čitateljima "Prirode", God.VII, br.6/1999, str.31
- Ante Pelivan. Vlado Božić: Speleološki turizam u Hrvatskoj - Vodič po uređenim i pristupačnim špiljama i jamama, God.VII, br.6/1999, str.39

Priroda, Zagreb

- Stjepan Zvonarić: Potraga za legendarnim zmajem u Zmajevom jezeru, God.87, br.846, siječanj (1), 1998, str.32-35
- Srećko Božičević: Od mašte Julesa Vernea do stvarnosti neodgovornog onečišćenja mazutom (Pazinskog ponora), God.88, br.847, veljača (2), 1998, str.12-16
- Jasna Antolović: Može li sredozemna medvjedica ponovno živjeti u Jadranu?, God.88, br.849-850, travanj-svibanj, 1998, str.32
- Srećko Božičević: Ponovno svjetlost u tami Cerovačkih pećina, God.88, br.857, prosinac (12), 1998, str.23-26
- Srećko Božičević: Pogrešan vodič za neupućene - Dr.Ante Pelivan: Vodič kroz prirodne ljepote u Hrvatskoj, God.88, br.857, prosinac (12), 1998, str.40-41
- Srećko Božičević: Pogrešan vodič za neupućene 2 - Očito pobrkani pojmovi dra bioloških znanosti Ante Pelivana o geologiji, God.89, br.862-864, svibanj, lipanj, srpanj 1999, str.55
- Srećko Božičević: Geološka starost pakleničkih pećina, God.89, br.868, studeni 1999, str.32-33
- I.Stagličić: Proslavljena 50. obljetnica Nacionalnog parka Paklenica (podzemni bunker i skloništa), God.89, br.869, prosinac (12), 1999, Str.24
- Goran Kovačević: Park prirode Medvednica (Horvatove stube), God.89, br.869, prosinac (12), 1999, str.30

Hrvatski zemljopis, časopis za zemljopis i povijest, Samobor

- Jadranka Boljunčić: Krapinski pračovjek star 130.000 godina, br.29, tečaj IV, prosinac 1997
- Jadranka Boljunčić: Tragom čovjekovih predaka u Južnoj Africi, br.30, tečaj V, veljača 1998, str.36-39
- Vinko Bakula, Velimir Borković, Tomislav Đurić Mladen Fistrić i Dragutin Feletar: Brač - otok kontinent, Zmajeva Dragonjina špilja, br.33, tečaj V, svibanj 1998, str.36-37
- Petar Feletar: Čari jame Baredine, br.35, tečaj 5, listopad 1998, str.12-15
- Josip Bilić, Dragutin Feletar, Radovan Kranjčev i Renata Lobožan: Dolina Trebižata - Plodna oaza u ljutom kršu, br.35, tečaj 5, listopad 1998, str.26-32

- Roman Ozimec: Špilja Movila - jedinstven podzemni kemoautotrofni ekosustav, br.36, tečaj, 5, studeni 1998, str.18-22
- Dragutin Feletar i Tomislav Đurić: Krapina - zagorska ljepotica, br.37, tečaj 5, prosinac 1998, str.28-36
- Srećko Božičević: Špilja Biserujka, br.38, tečaj 6, veljača 1999, str.47-49
- Roman Ozimec: Crveno jezero - Imotsko oko, br.41, tečaj 6, svibanj 1999, str.16-20
- Darko Bakšić i Jagoda Munić: Tajne Slovačke jame kod Hajdučkih kukova - tisuću metara u utrobi Velebita, br.42, tečaj 6, rujan 1999, str.20-22
- Srećko Božičević: Hrvatska riječ krš, br.42, tečaj 6, rujan 1999, str.23-25
- Tomislav Đurić: Louredes - mjesto ukazanja Majke Božje, br.45, tečaj 6, prosinac 1999, str.18-21

Magazin, Diners club Adriatic d.d, Zagreb

- Anonimus: Zmajeva pećina, 1999, VI, br.17, str.40-41

Matica, časopis Hrvatske matice iseljenika, Zagreb

- Željko Poljak: Istraživači velebitske prirode, siječanj 1998, br.1, str.5-8

Scientia Podravine, list Povijesnog društva Koprivnica,

- Dražen Ernečić: Veternica i Medvedgrad, 1995, br.11, str.18-20
- Vlado Božić i Juraj Posarić: Špilje - dio prirodne i kulturno-povijesne baštine Hrvatske, 1996, br.12, str.16-19

Prirodoslovna istraživanja riječkog područja, Prirodoslovni muzej Rijeka

- Suzana Fiedler i Nenad Buzjak: Speleobotanička istraživanja otoka Cresa, 1998, str.387-395

Okoliš, Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša, Zagreb

- Marija Brajković: Zaštićena geološka baština Hrvatske, travanj 1998, VIII, br.79, str.10-12
- Božidar Kanajet: Biserujka na otoku Krku, travanj 1998, VIII, br.79, str.19-20
- Božidar Kanajet: Zašto se Postojnska špilja zove Postojnska?; travanj 1998, VIII, br.79, str.20
- Marija Brajković: Šipun špilja, lipanj/srpanj, VIII, br.81, str.30-31
- Dmitar Mamula: Špilja Lokvarka, kolovoz/rujan 1998, VIII, br.82, str.16
- Mladen Garašić: Međunarodna speleoronilačka ekspedicija u Crveno jezero kraj Imotskog,

- kolovoz/rujan 1998, VIII, str.16-17
- Juraj Posarić: Uređene špilje Hrvatske - stradalnice rata, listopad 1998, br.83, VIII, str.31-32
- Vlasta Škrlec-Švaljek: Hušnjakovo - nalazište Krapinskog pračovjeka, studeni 1998, VIII, br.84, str.27
- Draško Holcer: Šišmiši - najugroženija skupina sisavaca u Europi, prosinac 1998, VIII, br.85, str.44
- Ivo Bralić: O knjizi "Vodič kroz prirodne ljepote u Hrvatskoj", siječanj 1999, IX, br.86, str.37
- Darko Bakšić: Slovačka jama, još jedna tisućica Hajdučkih i Rožanskih kukova, velječa 1999, IX, br.87, str.19-21
- Berislav Šebečić: Još o zaštiti prirode, ali i zaštiti najvažnijih rudnika u prirodi Hrvatske, ožujak 1999, IX, br.88, str.17-18
- Anonimus: Šišmiš uzrokuje bjesnoću, travanj 1999, IX, br.89, str.39
- Željko Poljak: Terminološki nesporazumi u ekologiji, travanj 1999, IX, br.89, str.47-48
- Ivo Velić: Poštovano uredništvo (osvrt na članak Željka Poljaka: "Ekološki nesporazumi u ekologiji"), kolovoz/rujan 1999, IX, br.91, str.83
- Anonimus: Tko je tko u zaštiti okoliša - Željko Poljak, prosinac 1999, IX, br.95, str.52

Zbornik društva za povjesnicu Klane, Prilozi za povijest, kulturu i gospodarstvo, Klana

- Ivan Šnajdar: Potres u Klani 1870. godine, sv. br.3, 1997, str.119-140

Hrvatska vodoprivreda, mjesečnik Hrvatskih voda, Zagreb

- Tihomir Kovačević: Tunel Sveti Rok, God.VIII, br.80, svibanj 1999, str.7-9
- Giorgia Antonia Kreča: Vodovod antičke Kise, God.VIII, br.82/83, srpanj 1999, str.54-56

Rudarsko - geološko - naftni zbornik, RGN fakultet, Zagreb

- Mladen Hudec: Tri stara tunela (Samos, Talijanova buža, Dioklecijanov akvedukt), Vol.11, 1999, str.105-115

Zelene vijesti,

- Komisija za zaštitu prirode Hrvatskog planinarskog saveza, Zagreb
- Vesna Jurković: Modro i Crveno jezero (krški fenomeni), God.V. br.8, 1998, str.5
- Barbara Vučinović: Špilja Lokvarka, God.V. br.8, 1998, str.6
- Darko Hamilton: Spasimo Jankovac, God.V, br.8, 1998, str.11

- Anonimus: Poticaji za zaštitu i valorizaciju dviju naših špilja, God.V, br.8, 1998, str.15
- Barbara Vučinović: Cerovačke pećine, God.VI, br.10, 1999, str.9
- Lela Zdražil: Istraživanje života u Crvenom jezeru, God.VI, br.10, 1999, str.11-12
- Ivan Stošić: Biospeleološka radionica u Rijeci, God.VI, br.10, 1999, str.22

Velebiten

SO PDS "Velebit", Zagreb, br.28, svibanj 1998, izlazi i dalje u standardnoj izvedbi, ali s novim glavnim urednikom Darkom Štefancem. Ovaj broj ima 34 stranice.

Uvodni članak o međunarodnom speleološkom skupu "Casola 97 - Speleopolis" održan u Italiji u Casola Valensio (31.10. - 2.11.1997.) dala je D. Foretić. A.Sutlović dala je popis članova koji su koncem 1997. stekli naziv speleolog i speleološki instruktor, te popis svih do sada stečenih naziva (speleologa 132 i instruktora 44). O Četvrtom "Velebitaškom" natjecanju u speleološkoj orijentaciji, održanom 15.10.1997. u Jopićevoj špilji pisala je A-K.Sansević, a o natjecanju u brzom prolazanju Ramzesovog šetališta u špilji Veternici (vrlo zabavno za gledatelje) 13.12.1997. D.Štefanac. Svoj instruktorski rad pod nazivom "Neki psihički aspekti speleologije" objavio je Č.Josipović. O planinarskoj školi PDS "Velebit" 1997 pisao je G.Lesjak, a izvještaj o radu Planinarskog odsjeka Društva za 1997. dala je L.Popovec. Teo Barišić opisao je istraživanje potopljene jame Zlarinke i Drveničanke u okolici Šibenika tijekom 1997. ronjenjem do dubine od -19 m. O preminulom "Velebitašu" Matiji Manceu svoja sjećanja napisao je M.Čepelak, a objavljene su i tri Matijine pjesmice. D.Lacković pisao je o potrebi postavljanja gelendera pokraj lijevka ispred Pakla u špilji Veternici radi sprečavanja daljih nesreća. Broj završava s pozivom novog urednika na suradnju.

VELEBITEN, br.29, studeni 1998, na 34 stranice.

Prvi članak napisao je Dubravko Kavčić o prelasku spita i čvora u DED tehničar (to je njegov instruktorski rad 1997), a slijedi opis posjete jami Munižabi na Velebitu (-448 m) i kratko izvješće o istraživanju Slovačke jame također na Velebitu (-1268 m) Darka Bakšića, opis ronjenja u izvoru Cetine Tea Barišića i opis sedam velebitaških speleoloških orijentacijskih takmičenja (1972-1997) Marijana Čepelaka. Našlo se tu mjesta i za jednu staru velebitašku speleološku pjesmu Zlatka Čorka, te nekrolog nedavno preminulom speleologu Dubravku Penoviću - Jogiju.

VELEBITEN br.30, travanj 1999, na 46 stranica.

Ovaj broj u cijelosti je posvećen Slovačkoj jami. Damir Bakšić dao je kratak pregled istraživanja, detaljan nacrt jame, potrebe za hranom i lijekovima, a zajedno s Branimirom Šmidom nacrte ostalih jama istraženih na logoru, dnevnik logora i morfologiju Slovačke jame. Geologiju Slovačke jame obradili su B.Šmida i Damir

Lacković, koji je posebno opisao sige u jami. Branko Jalžić je pisao o pronađenom životinjskom svijetu u jami a Dean Bratušić o svojem doživljaju velikog napora. D.Bakšić opisao je i vježbu spašavanja s dubine od 350 m, te dalje mogućnosti istraživanja jame, a zajedno s B.Šmidom tumačenje nastalih naziva u Slovačkoj jami. Marko Andreis i Ivica Radić opisali su označavanje istraženih jama metalnim pločicama, Ljiljana Novosel dala je pregled liječničkih intervencija a Ana Bakšić pregled financiranja ekspedicije.

VELEBITEN br.31, srpanj 1999, na 42 stranice

Čedo Josipović i Darko Štefanac pisali su o Seminaru o postavljanju jama, a Teo Barišić o istraživanju podmorske špilje Katedrale (-28 m) i jame Toranj (-33 m) na otoku Premudi, kao i o izvlačenju mrtvog slovenskog ronioca iz podmorske špilje na Lastovu s dubine od -60 m. Mislav Vedriš dao je izvješće o radu SO-a za 1998, a Željko Poljak, kao uvod, životopis Branislava Mikulića - Miksa, čiji je tekst objavljen u nastavku, o istraživanja Crvenog jezera kod Imotskog 1956. godine. Na kraju je objavljena najava međunarodnog speleološkog skupa u Italiji "Bora 2000", kao i nekoliko kraćih vijesti i zanimljivosti.

VELEBITEN br.32, prosinac 1999, na 42 stranice.

Darko Troha prikazao je speleološku opremu za spuštanje i penjanje po užetu, a Darko Bakšić opisao posjet Stupinjoj jami u Gorskom koraru. Tu je objavljen i nastavak teksta Branka Mikulića o istraživanju Crvenog jezera 1956. godine, a urednik je dodao najnovije rezultate istraživanja međunarodne speleoronilačke ekspedicije u Crveno jezero ostvarene 1998. godine. Ismet Baljić - Puba dao je životopis Nikole Šimunovića - Šime koji je zajedno Miksom 1956. istraživao Crveno jezero. Marijan Čepelak - Maligan preveo je španjolski tekst Alicia Rivere o otkriću kostiju praljudi u Ponoru kostiju jedne špilje u brdu Atapuerca u Španjolskoj starijih oko 300.000 godina, te o otkriću kostiju praljudi stari oko 780.000 u Velikoj vrtači u drugoj špilji na istom brdu. Teo Barišić opisao je podmorsku špilju Žigant-Urvina kod Prevlake, te o opasnosti od eksplozivnih naprava u jamama koje prekrije smeće. Damir Lacković prikazao je izložbu pod naslovom "SIGE" postavljenu u Hrvatskom prirodoslovnom muzeju u Zagrebu, a Darko Štefanac objavio je pjesmicu pod nazivom "Špilja Jopička". (Vlado Božić)

Speleo'zin

Glasiloo karlovačkih speleologa (SD "Karlovac" i SO HPD "Dubovac"), Karlovac, God.VI, br.8/9, srpanj 1998, izdaje Speleološko društvo "Karlovac", glavni urednik je Hrvoje Cvitanović, ovaj broj ima 70 stranica formata A-4, umnožen fotokopiranjem.

Prvi članak napisao je Igor Jelinić o sustavu Matešića špilja - Popovačka špilja (s nacrtom), a dalje su pisali: Nenad Buzjak (SD "Dinaridi") o speleološkom istraživanju u Nacionalnom parku Risnjak 1995. god., Gordan Polić (SD "Pauk") o speleološkoj ekspediciji

"Hvar '95", Roman Ozimec (DISKF) i Gordan Polić o istraživanju špilja i jama na Hvaru tijekom 1996. i 1997, Toni Brožić (SD "Proteus") o ponovnoj zaštiti Modrić špilje, Roman Ozimec o Jami iznad Hajdove hiže, Brian Lewarne (The Devon Karst Research Society, Plymouth) o ponoru KS29 u Engleskoj, Juan J. Guarch Rodriguez (Grupo Espeleologico Cristal.S.E.C, Cuba) o speleologiji na Kubi, Igor Jelinić o detaljima nesreće u Ledenoj jami u Lomskoj dulibi, Lazar Čučković (kustos Arheološkog odjela Gradskog muzeja Karlovac) o arheološkim nalazima u špiljama karlovačkog kraja, Željko Bačurin o skupu speleologa u Italiji pod nazivom Speleopolis - Casola '97, a Alenka Lavrinc je prevela recept za spravljanje pića "Gran Pampel", glavne atrakcije tog skupa.

Slijede vijesti. Neven Bočić pisao je o radu SD "Karlovac" u 1997, Dinko Novosel o radu SO HPD "Dubovac", Alen Hlaj o radu SD "Buje", Ivan Marinov o radu SO HPD "Mosor", Nenad Buzjak o radu SS HGD u 1997. i promjeni imena u SD "Dinaridi", Dalibor Reš o osnivanju Speleološke udruge "Estavela" u Kastvu, Damir Basara o speleološkoj školi SO HPD "Dubovac" i o proslavi 70-godišnjeg rada SO HPD "Mosor" u Splitu, Ana Katarina Sansević o 4. otvorenom velebitaškom natjecanju u speleološkoj orijentaciji 1997, Roman Ozimec o novim otkrićima u špilji Lokvarki (-227 m), Igor Jelinić o novoj špilji u kvarcu u Venezueli, o najdužoj špilji Južne Amerike (Tico di Boa Vista dugoj 78 km) te o jami Gorgothakes, najdubljoj na otoku Malti (-1000 m), a Dinko Stopić o 90-oj godišnjici špilje Grotta Gigante u Italiji i o ponoru Evren Gunay u Turskoj (-1377 m).

Na kraju je Hrvoje Cvitanović dao popis najduljih špilja i najdubljih jama u Hrvatskoj i svijetu.

SPEPEO'ZIN br.10, God.VII, siječanj 1999, na 48 stranica.

Neven Bočić (SDK) opisuje speleološko istraživanje Begovače i Begovačkog kuka na sjevernom Velebitu 1998. (25 jama, najdublja -180 m i ide dublje), Mladen Garašić (DISKF) cjelovito prikazuje Siničić špilju kod Brinja u Lici (povijest istraživanja, morfologija, geologija, hidrologija), Nenad Buzjak (SDD) izvještava o istraživanju špilja i jama u NP Risnjak tijekom 1996. (jedna polušpilja i 3 jame), Dinko Novosel (SOD) opisuje Jamu kod Nule u Štirovači na srednjem Velebitu (-119 m, vrlo kršljiva i opasna), Nebojša Anić (SDP) opisuje probleme istraživanja jama u kojima ima eksplozivnih naprava, a Roman Ozimec (HBD) opširano prikazuje špilju Povile u Rumunjskoj (kemoautotrofni ekosustav, životinje žive u potpuno zatvorenoj kaverni i energiju za život daju im bakterije kemijskim procesima iz sumporovodika!).

Slijede vijesti: R.Ozimec piše o nastavku istraživanja turistički uređene špilje Lokvarke kod Lokava u kojoj je dosegnuta dubina od 252 m, V.Sumić o radu Speleoalpinističkog kluba "Ekstrem" iz Makarske u 1998, N.Buzjak o radu SD "Dinaridi" u 1998. i o Speleološkom seminaru održanom u Zagrebu 5-6.

prosinca 1998, R.Ozimec o novim nalazištima čovječje ribice u Hrvatskoj, D.Stopić o Plavoj špilji (jami u moru) na Bahamima i jamskom sustavu Migovec u Sloveniji (-958 m), N.Buzjak o 6. međunarodnoj školi krasa u Trenti u Sloveniji (29.06-01.07.1998.), R.Ozimec o čišćenju nekih špilja u Sloveniji i N.Bočić o Drugoj speleološkoj školi SD "Karlovac" (12.03-09.05.1998.).

Pri kraju je Hrvoje Cvitanović dao popis najdubljih jama i najdužih špilja u Hrvatskoj i svijetu. Uz fotografiju kipa zmije s kosom na glavi iznijeto je šaljivo objašnjenje tog fenomena. Na zadnjoj stranici tiskan je poziv na XIV. međunarodni biospeleološki simpozij u Makarskoj od 19-26.rujna 1999.

SPELEO'ZIN, br.11, god.VII, lipanj 1999, Karlovac, 46 stranica.

U rubrici "Članci" H.Cvitanović dao je kao uvodnik sadržaj prošlih deset brojeva Speleo'zina, Damir Bakšić (SO "Velebit") članak o rezultatima speleološke ekspedicije u Slovačku jamu na Velebitu 1998. (dubina 1268 m, s detaljnim nacrtom), Silvio Legović (SD "Proteus", Poreč) opis Jame kod Burića, kod Kanfanara (s nacrtom), Vlado Božić (SO "Željezničar") prikaz 8 do sada objavljenih nacrti špilje Lokvarke u Gorskom kotaru, a Roman Ozimec (Hrvatsko biospeleološko društvo - HBD) projekt biospeleoloških istraživanja Karlovačke županije započet 1997.

U rubrici "Vijesti", o radu SD "Karlovac" pisao je H.Cvitanović, Neven Bočić o Hrvatskoj speleološkoj ekspediciji "Chiapas 99" u Meksiku i o ponovnom istraživanju na području Mašvine kraj Rakovice, a anonimus je prenio kratke vijesti iz rada Komisije za speleologiju HPS. Izvještaj o radu HBD-a iznio je R.Ozimec, a prikaz Seminara o postavljanju jama u organizaciji SO "Velebita" Željko Bačurin.

U rubrici "Osvrti na publikacije" N. Bočić dao je prikaz Velebitena br.30, Speleologa za 1994-1995, osvrt na publikacije o ekspediciji "Crveno jezero 98" i speleološke članke u časopisu Hrvatski zemljopis (za šk.god. 1998/1999), a R.Ozimec osvrt na članak Branka Jalžića o nalazu školjkaša *Congerla croatica* Bole u časopisu *Natura croatica* Vol.7, br.4 i o speleobotaničkim istraživanjima otoka Cresa autora Suzane Fiedler i Nenada Buzjaka u riječkom Zborniku prirodoslovnih istraživanja riječkog područja za 1998.

Nekrolog nedavno preminulom slovenskom speleologu Peteru Habiču priredio je N.Buzjak, a popis najdužih špilja u Hrvatskoj i svijetu te najdubljih jama u svijetu H.Cvitanović. Na kraju je obavijest o XIV. međunarodnom biospeleološkom kongresu (Makarska 19-26. rujna 1999.) i najava međunarodnog skupa "BORA 2000" kraj Trsta od 1-5. studenog 2000, sa šaljivim crtežom na zadnjoj stranici omota.

Hades, br.1,

glasilo mladih porečkih speleologa, pojavilo se koncem 1998. kao novi hrvatski speleološki časopis. Ostvarili su ga mladi članovi mladog Speleološkog

društva HAD iz Poreča. Časopis je formata 17x24 cm, tiskan na 62 stranice finog papira, s naslovnicom u boji, bogato ilustriran c/b fotografijama i nacrtima, sa svim tekstovima na hrvatskom i engleskom jeziku. Glavni urednik je Marlon D. Živković.

Uvod je napisala Neva Sujević, pročelnica HAD-a, u kojem zahvaljuje svima koji su pomogli u osnivanju Društva, među njima posebno članovima SO "Velebit" i "Željezničar" iz Zagreba, također i svima koji su omogućili izlaženje ovog časopisa, te moli za dalju pomoć i suradnju. Pregled dosadašnjeg rada Društva dao je M.D.Živković (rad današnjih članova HAD-a u SD "Proteus" od 1995-1997. i rad HAD-a od osnutka u travnju 1997. do ljeta 1998.), a popis, s opisom i nacrtima, novoistraženih špilja i jama Ivan Glavaš. O nađenoj pijavici u nekoliko jama Istre, na koju su upozorili članovi HAD-a, pisao je Roman Ozimec (DISKF). Dnevnik svog sudjelovanja na speleološkom logoru SO "Velebit" na sjevernom Velebitu u ljetu 1997. dao je I.Glavaš, a opis istražene jame Bregi Danijel Radojković. Nalaz venecijanskih novčića u jednoj jami blizu Poreča opisao je I.Glavaš, a doživljaj velikog i veselog međunarodnog skupa "Speleopolis 97" u Italiji M.D.Živković. Prvo istraživanje jedne jame grupe petnaestogodišnjaka 1994, današnjih članova HAD-a, opisala je Andrea Gasparini, na istarskom narječju.

Priloge su dali i HAD-ovi prijatelji iz inozemstva. Jeffrey M. Frazier opisao je smrtnu nesreću Floyda Collinsa u Kristalnoj špilji u državi Kentucky u SAD, Tullio Bernabei je prikazao projekt "La Venta", talijansko-meksičke organizacije za geografska, arheološka i speleološka istraživanja najjužnijeg dijela Meksika u području rijeke La Venta koji traje od 1990. i trebao bi završiti 1999. (u 1997. u ekspediciji je sudjelovao i karlovački speleolog Igor Jelinić). Ricki Sheldon predstavio je Speleološki klub iz grada Soccore u Novom Meksiku u SAD, a speleološka istraživanja u državi Indiani u SAD opisao je Aaron Atz. O speleologiji na Novom Zelandu pisao je Steve Glasgow.

Na kraju časopisa je šaljivi mini strip koji je nacrtao Igor Popović.

Speleobilten br.3,

glasilo Dalmatinske speleološke koordinacije (DSK), urednik Ivan Tonči Marinov, izdao Speleološki odsjek HPD "Mosor", Split, prosinac 1999, 22 stranice formata A-5, naslovnica i zadnja stranica u boji, umnožen fotokopiranjem.

U rubrici Naše nekadašnje speleološke jedinice ovaj broj donosi: Speleološki aktiv "Otočani" - Novalja (Bruno Puharić), Speleološka sekcija u PD "Kozjak - Kaštel Sućurac" (Miro Alfrević) i SO u PK "Split" od 1970-1978. godine (Goran Gabrić); u rubrici o predstavljanju sadašnjih članica DSK: Utemeljen SO PD "Malačka - Donja Kaštela" (Igor Crlenjak), Osnovano Speleološko društvo "Krstatica" (Ivica Grdelj) i Ponovno

Speleološki odsjek u Planinarskom klubu "Split" (Gordana Lišnić); u rubrici Izvješća o radu : SO "Mosor" u 1998. godini (I.T.Marinov), SO "Kamenar" u 1998. godini (Marija Antolos), 18. splitska speleološka škola (I.T.Marinov), Speleološki logor "Dinara'98" (Goran Gabrić), Speleološki tečaj - Rupčići, Šibenik (Goran Gabrić), 19. splitska speleološka škola (I.T.Marinov), Orijentacijsko natjecanje u podzemlju za članstvo SO HPD "Mosor" (I.T.Marinov) i Mosoraši prvi i u Tounju 1999. g. (Danica Ozretić), a u rubrici Ostalo: Jama "Amfora" - 515 m (Vibor Sumić i Željko Bockovac), Prilog teoriji opremanja jama (I.T.Marinov), Dalmatinski speleološki imenik i nagradna križaljka "Velika Gajna" (I.T.Marinov).

Nikola Vitov Gučetić (1549-1610)

Zagreb, prosinac 1999. Nenad Buzjak štampao je u vlastitoj nakladi (fotokopiranjem) kao letak (prospekt) u tri kolone na jednom listu formata A-4, sa slikom N.V.Gučetića, u kojem obrađuje život i rad toga znanstvenika s posebnim osvrtom na proučavanje speleoloških pojava u špilji Šipunu u Cavtatu i špilji Vjetrenici na Popovom polju.

Grad mrtvih u Bubijevoj jami u Srnjaku

Pod ovim naslovom bila je 1998. u Karlovcu organizirana izložba i objavljen prospekt (letak) formata A-4 s tekстом i 6 slika u boji, u tri stupca, o neobičnom nalazu iz antičkog doba u blizini Karlovca. Izdavač prospekta je Gradski muzej Karlovac, autor izložbe je bio Lazo Čučković, a suradnici u izložbi poznati karlovački speleolozi Domagoj Perkić, Neven Bočić, Hrvoje Cvitanović, Zlatko Balaš i Zoran Čučković. Tekst su napisali Neven Bočić (opis jame duboke dvadesetak i duge stotinjak metara) i Domagoj Perkić (opis nekropole iz I-III.stoljeća ove ere, s brojnim ljudskim kosturima, keramikom, oružjem, oruđem i nakitom).

Signe

Izložba i knjižica pod ovim naslovom rezultat je rada djelatnika Hrvatskog prirodoslovnog muzeja u Zagrebu. Za izložbu, koja je otvorena 14. prosinca 1999. objavljena je i knjižica formata 20x20 cm, s polutvrdim koricama. To je u stvari vodič kroz izložbu, kojega su autori Damir Lacković, Marijan Čepelak i Vladimir Zebec, a izdavač Hrvatski prirodoslovni muzej (za izdavača knjižicu je potpisao Nikola Tvrtković). Suradnici i autori fotografija su brojni hrvatski speleolozi. Sav tekst napisan je hrvatskim i engleskim jezikom. Knjižica sadrži tekst "Siga" (napisao ga je Marijan Čepelak), katalog 188 izložaka i 14 prekrasnih fotografija u boji. Poziv na izložbu, postavljenu u Demetrovoj 1 u Zagrebu, najavljen je 13. prosinca 1999. predstavljanjem knjižice, te izložbom fotografija i knjiga speleološkog sadržaja u Gradskoj knjižnici "Medveščak" na uglu Zvonimirove ulice i trga Velikana, kao i sličnom izložbom u knjižari "Mladost" u Ilici br 7.

Prirodna baština Hrvatske

Izdavač je Buvina d.o.o, Zagreb, 1995/1996, glavni urednik Drago Zdunić, a autori tekstova brojni stručnjaci iz raznih područja prirodnih znanosti, među njima i nekoliko njih dobro poznati hrvatskim speleolozima: dr. Srećko Božičević, dr. Nikola Tvrtković, prof. Ivo Bralić, i prof. Eduard Kletečki. Tisak i uvez je Grafičkog zavoda Hrvatske. Knjiga je velikog formata (25x33 cm), tvrdih korica, s ovitkom u boji, tiskana na 400 stranica finog papira, s mnoštvom fotografija i karata u boji.

Speleolozima će najzanimljiviji dio knjige biti tekst dr. Srećka Božičevića pod naslovom: "Položaj, klima, tlo, vode i specifičnosti površinskih oblika", gdje je u podnaslovu "Speleološke pojave" iznijeto autorovo viđenje stanja istraženosti špilja i jama u Hrvatskoj. Najljepši dio knjige su fotografije u boji raznih špilja i jama, ima ih 28, od toga su tri (okomite) na cijeloj stranici. Autori fotografija su Srećko Božičević (najviše), Branko Jalžić, Mladen Garašić, Tihomir Kovačević i Zoran Gregurić (nažalost, njegovo ime u knjizi nije navedeno a njegova fotografija "Lukina jama" na str.63 jedna je od najljepših), dok su Nikola Tvrtković, Eduard Kletečki i Darko Kovačić dali još desetak fotografija špiljskih životinja. Ne treba ni spominjati da knjiga obiluje prekrasnim fotografijama površinskih zanimljivosti Hrvatske, među kojima se ističu one kraških fenomena od više autora.

Ovo je prekrasna monografija žive i nežive prirode - hrvatske prirodne baštine.

Ante Pelivan: Velebit,

izdanje Ekološkog glasnika, Zagreb, 1999, tvrde korice sa slikama u boji, format B4, 194 stranice, s mnoštvom slika u boji. U knjizi se spominju Lukina jama u Hajdučkim kukovima, tunelsko sklonište, špilja Manita peć i jama Vodarica u klancu Velike Paklenice, te Cerovačke špilje podno Crnopca (s ukupno 16 fotografija iz špilja), a objavljeni su i životopisi istraživača i pisaca o Velebitu.

Ante Pelivan: Vodič kroz prirodne ljepote u Hrvatskoj

Donja Lomnica 1998, tisak "Ekološki glasnik", 192 stranice, polutvrde korice sa slikama u boji, 15 karata, 2 crteža, 152 fotografije u boji, format 20x14 cm.

U knjizi su obrađena područja koja obiluju prirodnim ljepotama. Površinski kraški predjeli zastupljeni su najviše (tekstom, kartama, fotografijama), ali su zastupljeni i podzemni kraški oblici (tekstom, jednim crtežom i s 10 fotografija - nažalost samo iz špilje Vrlovke i Cerovačkih špilja). Podjela speleoloških objekata preuzeta je (kao i crtež) od Srećka Božičevića. Objavljen je popis najduljih špilja i najdubljih jama u Hrvatskoj (stanje početkom 1998.). Posebno su opisane samo Cerovačke špilje i špilja Vrlovka.

Knjiga je izazvala veliku polemiku između autora Vodiča i Srećka Božičevića (u Ekološkom glasniku, Prirodi i Okolišu).

Plitvička jezera

Knjižica grupe autora, kojoj je glavni urednik Mato Njavro, odgovorni urednik Srećko Božičević, izdavač biblioteka "Turizam i baština", a nakladnik Turistička naklada d.o.o.Zagreb i Nacionalni park Plitvička jezera. Knjižica je izdana 1999. u Zagrebu na 96 stranica formata 12x22 cm, na finom papiru, s polutvrđim koricama, mnoštvom fotografija u boji i preglednom kartom Plitvičkih jezera i okolice. Poglavlje "Zemljopisni položaj i značenje jezera u prostoru Hrvatske" napisao je Srećko Božičević u kojem je od posebnog značenja dio koji se odnosi na "Zanimljivost u tami plitvičkih špilja". Opisane su špilje i jame u neposrednoj blizini turističkih staza po jezerima, npr. Jama između Prošćanskog i jezera Ciginovac, Špiljski park, Janečekova špilja, Milanova špilja, polušpilja Pakal, Špilja Milke Trnine, Modra špilja, špilja Šupljara, Kaluđerova špilja Gornja i Donja, Kostelčeva špilja, Jama uz cestu od Ulaza 1 prema jezeru Novakovića brod, Koranska špiljica, Špilja Vile Jezerkinje i špilja Golubnjača. Nažalost, neke špilje i jame mogu se razgledati samo s ulaza, s turističke staze, a neke ni s nje, jer do njih više ne vode turističke staze. Prije Domovinskog rata sve su te špilje i jame bile dostupne za razgledavanje. Uprava Nacionalnog parka namjerava do nekih špilja obnoviti putove, a također staze i rasvjetu u špiljama.

Izvešće o stanju okoliša Republike Hrvatske

Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša (DUZPO) izdala je početkom 1998. Izvešće pod gornjim naslovom, štampano u obliku knjige, i uputila ga Zastupničkom domu Hrvatskog državnog sabora na raspravu i usvajanje. Nakon rasprave na 31. sjednici održanoj 22. svibnja 1998. Izvešće je prihvaćeno. Glavni urednik Izvešća je dr. Ante Kutle, ravnatelj DUZPO-a, a autori su djelatnici DUZPO-a i vanjski suradnici. Knjiga ima 406 stranica zajedno s priložima (kartama, tabelama, dijagramima) i tvrde korice veličine 17x24 cm.

Sadržaj je podijeljen u nekoliko poglavlja. U uvodu je pregled dosadašnjeg izvješćivanja o stanju okoliša u Hrvatskoj, a prikazani su i osnovni podaci o Republici Hrvatskoj. Stanju okoliša posvećena je polovica knjige i to je najzanimljivije poglavlje, podijeljeno opet u više cjelina, koje obrađuju stanje atmosfere, pedosfere, hidrosfere i biosfere. U sljedećem poglavlju obrađeni su pritisci na okoliš, odnosno faktori koji utječu na onečišćenje okoliša, a u zadnjem poglavlju obrađene su metode i načini na koji se društvo bori za očuvanje okoliša od onečišćenja. Na kraju knjige objavljen je pojmovnik, mjerne jedinice, popis simbola i popis autora poglavlja.

Planinari će svakako veći interes pokazati za odlomak o krasu u poglavlju Pedosfere, jer ga je obradio speleološki instruktor i ekolog Juraj Posarić, dipl. ing. kemije, djelatnik DUZPO-a, koristeći se podacima svojih kolega speleologa Mladena Kuhte, Branka Jalžića, Mladena Garašića i Vlade Božića. Tu je obrađena krajobrazna i biološka raznolikost krasa, kraško podzemlje, utjecaj čovjeka na kras, onečišćenje krasa, mjere zaštite krasa kao i posljedice rata na krasu.

Svoje priloge dali su i drugi planinari i speleolozi, npr. Boris Vrbek o stanju onečišćenja tla, te Vlado Lindić i Matija Franjković o biološkoj raznolikosti. Zanimljivi su također podaci o stanju onečišćenja zraka u Hrvatskoj, naših voda (rijeka, jezera, mora) i ugroženosti biljnih i životinjskih vrsta, posebno hrvatskih endema.

Knjiga će svakako dobro doći svima koji se zanimaju za zaštitu okoliša bilo na profesionalnoj bilo na amaterskoj osnovi, jer sadrži mnoštvo podataka o sadašnjem stanju onečišćenja okoliša, o onečišćivačima, te o potrebnim i mogućim mjerama zaštite.

Reprinti izdanja

Za pozdraviti je ideju nekih izdavača da tiskaju reprint izdanja starih knjiga zanimljivih speleolozima. Među takvima je i knjiga prof. Dragutina Franića PLITVIČKA JEZERA, prvi puta tiskana 1910.god. i opet 1994. u izdanju Nacionalnog parka Plitvička jezera (u knjizi su opisane špilje na samim jezerima, ali i neke iz dalje okolice). U ovom reprint izdanju nekoliko riječi pohvale iznio je i dr.Srećko Božičević.

Tijekom 1996. Tiskara Rijeka d.o.o. objavila je reprinte čak triju knjiga Dragutina Hirca, i to: HRVATSKO PRIMORJE, tiskana prvi puta 1891, GORSKI KOTAR, tiskana prvi puta 1898, i LIKA I PLITVIČKA JEZERA, tiskana prvi puta 1900. godine. Dragutin Hirc poznat je bio kao svestrani prirodnjak, koji je koncem 19. i početkom 20. stoljeća mnogo pisao i o speleologiji, te u svojim knjigama dao mnoštvo podataka o našim špiljama i jamama. Ne zaboravimo da je Hirc 1905. uveo u Hrvatskoj u primjenu riječ "špiljarstvo", a 1898. objavio prvu sliku koja prikazuje način istraživanja špilja. U knjizi "Gorski kotar" slikar Vaclav Anderle je nacrtao istraživanje špilje Hajdove hiže kraj Delnica, na kojoj se vidi odjeća istraživača, baklje u rukama i uže za pridržavanje na strmini. U svim knjigama urednik je dao kratak životopis Dragutina Hirca i njegovog stalnog pratioca i ilustratora knjiga, slikara Vaclava Anderlea.

(priredio: Vlado Božić)

Vlado Božić: Speleološki turizam u Hrvatskoj

Vodič po uređenim i pristupačnim špiljama i jamama, izdanje Ekološkog glasnika, Zagreb, 1999., str. 168, 177 fotografija u boji s 15 karata položaja pojedinih objekata i 15 nacрта uređenih špilja i jama, korice u boji, mali format u mekom uzevu, naklada 1500

primjeraka. To je vodič koji je izašao u drugom izdanju nakon više od deset godina, ali dopunjen, tako da je postao zanimljiv ne samo speleolozima već i širem krugu planinara i prijatelja podzemnih ljepota našega krša. U uvodnom dijelu može se saznati o speleologiji i istraživanjima do sada. Drugo poglavlje obrađuje povijest speleologije u Hrvatskoj, što je autor dao u sažetom obliku od pretpovijesnog doba do danas. Opisani su svi poznati kraški oblici te načini istraživanja i svladavanja velikih neistraženih objekata u koje se organiziraju ekspedicije. Kako je svijet kraškog podzemlja nešto posebno, naročito po ukrasima, te zanimljiv i neponovljiv po svom živom svijetu bilja i životinja, većina objekata i vrsta koje žive i obitavaju u podzemlju trajno su pod zaštitom države, a opisan je u poglavlju zaštita špilja i jama. Najvažniji dio knjige je poglavlje: Špilje i jame pogodne za posjećivanje, gdje je kronološkim redom iznijet pregled uređenih špilja i jama. Svaka je opisana i prikazana zanimljivim fotografijama, koje su osobni izbor autora i nastale su kroz duže vremensko razdoblje te stoga nisu ujednačene po kvaliteti, ali su dobra ilustracija onoga što čeka svakog posjetitelja. Svaki speleološki objekt ima opis položaja i pristup, kratak opis špilje ili jame, malu kartu položaja te nacrt koji služi tek za osnovni uvid, jer za neke objekte nisu dovoljno čitljivi. Na kraju je kratka povijest istraživanja špilje ili jame, uz sve osnovne podatke o vremenu posjeta te ostalim podacima. Za sve koji žele znati više naveden je popis literature. Dodatak na kraju knjige daje kvalitetne obavijesti o speleološkim udruženjima u Hrvatskoj te kroz rang listu petnaest najdužih špilja i najdubljih jama presjek dugogodišnjeg istraživanja kraških oblika i ljepota podzemlja.

Vladimir Lindić

Alan Čaplar: Osnove planinarstva

Hrvatski planinarski savez objavio je 1998.g. treće (izmijenjeno i dopunjeno) izdanje priručnika za planinare "Osnove planinarstva" mladog autora Alana Čaplara. Prva dva izdanja objavio je Odsjek mladih HPD "Zagreb-Matica". To je knjižica formata A5 s 36 stranica, s vanjskom stranicom korica u boji.

"Osnove planinarstva" namijenjene su ponajprije planinarima-početnicima (npr. polaznicima planinarskih škola), ali i iskusnijim članovima, zbog korisnih savjeta i praktičnog podsjetnika (što ponijeti na izlet).

Autor na jednostavan i zanimljiv način, s dosta humora, objašnjava osnovna planinarska znanja. Prvo je poglavlje "Planinarstvo i planine" posvećeno planinama, planinarstvu i njegovoj povijesti. U drugom, najduljem poglavlju "Planinarski izlet", govori se o pripremi izleta, višednevnim izletima, kretanju u planini, vremenu, orijentaciji, prehrani, opremi te planinarskoj etici i zaštiti prirode. Slijede poglavlja "Opasnosti, nesreće i pomoć u planini" te "Planinarske specijalnosti i vještine". Na kraju su primjeri pitanja za završni ispit planinarske škole, te preporučena literatura i internet-

stranice. Na žalost, neke su adrese već zastarjele, no korisnici interneta na autorovim stranicama mogu pronaći suvremeniji popis. Na ponekom mjestu i u ovom se izdanju vidi da je tekst prvobitno bio namijenjen zagrebačkoj publici.

Speleologija je obrađena pod naslovom »Speleologija« i »Tko je ugasio svjetlo?«, a navedene su i stranice interneta o speleologiji.

Priručnik se može naručiti kod izdavača ili kod autora, a dostupan je i na internetu:

<http://pubwww.srce.hr/hps/osnpl/osnpl.html>.

Mea Bombardelli

Inozemne publikacije

Spelunca, Federation francaise de speleologie, Paris, France.

Mladen Garašić: Conditions pour l'organisation d'expéditions spéléologiques en Croatie. No.70, p. 10, 1998.

Darko Bakšić: Patkov Gušt -553 m, La deuxième verticale du monde. No.70, p. 23-25, 1998.

Gordan Polić: Expedition Zivjeli 1998. 7 kolor fotografija špilje iza sifona u vrelu Ličanke na zadnjoj stranici ovitka. No. 71, 1998.

Frank Vasseur: Speleoronjenje 99. No. 76, p.10, 1999.

Speleologia, Revista della Societa Speleologica Italiana, Bologna, Italia.

Ivan Glavaš: Esplorazioni sul monte Velebit: -1.268 nella Slovačka jama, e continua. Anno XX, No. 40, p. 91, 1999.

Speleophilately International, Schimmert, Netherlands

Jasminko Mulaomerović: Cancellation "800. broj časopisa Priroda" (o Srećku Božičeviću)". No.56, p.23, 1999.

Vlado Božić: About Croatia's telephone cards. No.57, p.28-29, 1999.

Editor: Croatia - new stamp of Vladimir Nazor, "poet of karst". No.58, p.6, 1999.

Vlado Božić: Speleological merits of Dragutin Gorjanović-Kramberger. No.58, p.9-10, 1999.

Acta Carstologica, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana.

Nenad Buzjak: Medjame (Samoborsko gorje, Croatia) - An example of speleological features formed in upper Triassic dolomite. XXVI/2, str.279-293, 1997.

- Mladen Garašić: Contribution to the knowledge about speleology in Croatia. XXVI/2, separati zbornika ALCADI'96, str.49-54, 1997.
- Damir Lacković: Diagenetic concretions from the cave clastic sediment, Cave in Tounj quarry, Croatia. XXVII/2, str.97-103, 1998.
- Srećko Božičević: The beginning of expert and scientific speleological research in Croatia. XXVII/2, str.309-314, 1998.
- Nenad Buzjak & Suzana Fiedler: Speleological features in the mountainous karst of Risnjak mountain (Croatia). 28/1, 3, str.39-56, 1999.
- Damir Lacković, Branislav Šmida, Nada Horvatinčić & Darko Tibljaš: Some geological observations in Slovačka jama cave (-1268 m) in Velebit mountain, Croatia. 28/2, str. 113-120, 1999. Članak prezentiran na 7. međunarodnoj krasoslovnoj školi "Brezstropne jame", Postojna, 1999.
- Mladen Garašić: Reply to the comment of S. Božičević. 28/2, str. 309-311, 1999.

Actes du deuxieme congres international de subterranologie (2-4 AOUT 1997), Société Belge de recherche et d'Etude des Souterrains A.S.B.L, Mons, Belgique

- Vlado Božić & Marko Andreis: Abandoned shelter near Markuševac (Croatia), , 1998 p.153-160

Naše jame,

glasilo Jamarske zveze Slovenije, Ljubljana. Tema broja 40 za 1998. godinu su Škocjanske jame. Preko polovice sadržaja broja su članci koji obrađuju povjest, speleogenezu i geologiju ovog iznimnog krškog fenomena. U nastavku slijede članci o novim otkrićima u Kačnoj jami (Miran Nagode) i Skalarjevom breznu (Samo Morel). U Kačnoj jami su članovi Jamarskega društva Logatec u razdoblju od 1997. do 1998. godine istražili 3787 m novih kanala, čime je ukupna dužina jame povećana na 12450 m, a udaljenost od 5800 m dugih Škocjanskih jama smanjena na 900 m. U Skalarjevom breznu (-911 m) istraženo je nekoliko novih krakova jame, od kojih se jedan spušta do dubine 856 m. S obzirom na visinsku razliku između kota ulaza i izvora u podnožju Kanina, Skalarjevo brezno ima potencijal od približno 2000 m dubine, te je sigurno da će istraživanja biti nastavljena. Slijede prikazi istraživanja Mravljetovog brezna (Bojan Kofler), Jazbine v Rovnjah (Samo Morel) i Bizjakove jame (Borivoj Ladišić). Posljednjih četrdesetak stranica rezervirano je za stalne rubrike: poročila, odmevi, obletnici, katastar jam, v spomin i književnost.

Časopis izlazi uz potporu Ministarstva za znanost in tehnologiju, što se odrazilo na kvaliteti njegove tehničke izvedbe. Unutar standardnih polutvrđih korica, s fotografijama u boji, smjestile su se 193 stranice

tekstova, crno bijelih fotografija i nacrti, ali i 8 vrlo uspješnih kolor fotografija tiskanih preko cijele stranice formata 233x163 mm. Pored toga, preklapljeni profil Kačne jame u tekstu, te tlocrt novoistraženih dijelova i položajna skica, priloženi posebno na formatima 340x310 mm, obogaćuju ovaj izvrstan speleološki časopis.

Naš krš,Bilten Speleološkog društva »Bosansko-hercegovački krš«, Sarajevo.

Koncem 1999. u Sarajevu je izašao novi broj ovog biltena, za god.XVIII. br.31, za 1998, s više stručnih priloga, u kojem je za hrvatsku speleologiju zanimljiv prikaz Jasminka Mulaomerovića "Prilog bibliografiji krša BiH (1992-1998)", jer su u njemu navedeni i autori iz Hrvatske (S.Božičević, V.Božić, M.Herak, M.Kuhta i M.Šebian).

Pruredio: Mladen Kuhta

Osvrt na knjigu "Velebit" Branislava Šmide i sur.

U proljeće 1999. godine u Slovačkoj je tiskana knjiga Velebit - pregled istraživanja dubokih jama Hrvatske od 1990. do 1998. godine (Velebit - reportaž z objavovanja hlbokych priepasti Chorvatska v rokov 1990-1998). Autori knjige su Branislav Šmida i suradnici.

Knjiga je tiskana na A4 formatu, s mekanim koricama u boji i u nakladi od 400 primjeraka, a izdavač je Slovački speleološki savez (Slovenska speleologicka spoločnosť). Knjiga ima 118 stranica, s 20 crno-bijelih i 6 fotografija u boji, 10 topografskih karata ovog područja, 9 tablica i 29 priloga s nacrtima 93 speleološka objekta.

U prvom dijelu knjige govori se općenito o Velebitu, njegovoj geomorfologiji, geologiji, hidrologiji, klimi, pristupu, o ranijim speleološkim istraživanjima, te o kronologiji svih slovačkih ekspedicija od 1990. do 1998. godine. Dat je i popis najdubljih speleoloških objekata Hrvatske i svijeta.

Slijedeća poglavlja razvrstana su tako da je strogi prirodni rezervat Hajdučki i Rožanski kukovi podijeljen u manje cjeline, prema područjima istraživanja, na centralne Rožanske kukove, Mali kuk, Vratarski kuk, Hajdučke kukove, Begovački kuk i ostala područja izvan rezervata. Za svako je područje priložena detaljna karta s položajima istraženih objekata i njihovim kratkim opisima.

Težište knjige stavljeno je na najveće i najznačajnije objekte u kojima su istraživali slovački speleolozi, počev od Slovačke jame, Lukine jame, Ledene jame u Lomskoj dulibi, Marijanne i drugih. Objavljeni su njihovi nacrti, detaljni podaci o objektima, kronologiji istraživanja i tablice ulazaka.

U poglavlju o logistici opisano je sve što je potrebno za istraživanje na sjevernom Velebitu, od odabira

terena, pripreme i rekognosciranja do istraživanja u podzemlju.

U poglavlju o opasnostima i nesrećama govori se o svim mogućim faktorima koji mogu prouzročiti nesreću, od padanja leda, opreme u vertikali (kladivo i slično), do problema s opeklinama nastalim od karbidne svjetiljke.

Na kraju je statistički pregled sudjelovanja i aktivnosti slovačkih speleologa, kratak pregled biospeleologije, mali hrvatsko-slovačko-engleski riječnik (107 najpotrebnijih termina), kratak pregled Hrvatske speleologije, literatura i podaci o autorima knjige.

U knjizi se slovački speleolozi zahvaljuju članovima speleoloških odsjeka PDS Velebit, HPD Željezničar i PD Dubovac, te Državnoj upravi za zaštitu kulturne i prirodne baštine RH.

Knjiga ima izuzetnu speleološku vrijednost jer upotpunjuje sliku o istraženim speleološkim objektima na području sjevernog Velebita koje su obradili slovački speleolozi. Građivo bi u skorijoj budućnosti nadopuniti podacima o istraživanju hrvatskih speleologa te objaviti knjigu o sveukupnim speleološkim istraživanjima sjevernog Velebita.

Darko Bakšić

ŽELJEZNIČKA TISKARA d.o.o.
Zagreb, Petrinjska 87

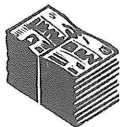

4841383, 4841 384, 4841 382

ŽAT: Komercijala 32-10

FAX: 48 41 384

DJELATNOST DRUŠTVA JE:

- tiskanje knjiga, novina, časopisa, glasila, prospekata, tiskanica, plakata, slika, muzikalija, željezničkih propisa, prijevoznih karata, i drugih prijevoznih isprava, karata za automatske vage, proizvodnja tiskanih omotnica, i drugog tiskanog uredskeog probora i tiskanih omotnica s mehanizmom, knjigoveški radovi i tiskarske usluge.
- nakladništvo knjiga, brošura, željezničkih propisa, atlasa, tematskih karata, planova, reprodukcija, slika, crteža i drugog.